

ACRONYMS IN SPOKEN AND WRITTEN DISCOURSE AKRONIMET NE DISKURSIN E FOLUR DHE TË SHKRUAR

SHYKRANE GËRMIZAJ

Universiteti i Prishtinës, Prishtinë, KOSOVË

Email: shgermizaj@yahoo.com

AKTET IV, 4: 745 - 750, 2011

PERMBLEDHJE

Përdorimi i akronimeve në gjuhën shqipe është në rritje të vazhdueshme, mes tjerash edhe si rrjedhojë e globalizimit. Në këtë kumtesë shqyrtohet gjendja e tanishme e dendurisë së përdorimit të akronimeve në diskursin e folur dhe të shkruar në përdorimet publike të gjuhës shqipe. Në të prezantohen rezultatet e hulumtimit, qëllimi kryesor i të cilit ishte vlerësimi i ndikimit të përdorimit të tepruar të akronimeve në qartësinë e teksteve të folura dhe të shkruara, kuptueshmërinë e përmbajtjes së mesazhit, si dhe në transmetimin e tij. Rezultatet e hulumtimit tregojnë rritje të vazhdueshme të dendurisë së përdorimit të akronimeve në shqipe krahasuar me periudhat e referencës. Është vërejtur se akronime të formuara kohëve të fundit, ekzistenca e sinonimisë dhe homonimisë, krahas homofonisë dhe homografisë, rezulton me mesazhe hutuese, që për pasojë sjellin përgjigje të paqarta. Rrjedhimisht, kjo e vështirëson transmetimin e mesazhit, pra edhe komunikimin në përgjithësi.

Fjalët çelës: akronim, diskurs, globalizim, komunikim, medie, mesazh.

SUMMARY

The use of acronyms in Albanian is in constant increase, among other reasons, as a result of globalization. The paper discusses the present state of the frequency of occurrence of acronyms in spoken and written discourse focusing on public uses of Albanian. It presents the findings of the research, the main aim of which was evaluation of the impact of excessive use of acronyms on clarity of spoken and written texts, intelligibility of the content of the message, as well as its transmission. Research findings have shown increase in the frequency of occurrence of acronyms in Albanian compared to reference periods. It has been observed that newly coined acronyms, the existence of synonymy and homonymy, along with homophony frequently result in obscure messages. In consequence, the failure in recognition of acronyms produces obscure response. Hence, message transmission, and, consequently, communication in general is impeded.

Key words: acronym, communication, discourse, globalization, media, message.

Dy fjalë në vend të hyrjes

Akronimia, megjithëse dukuri shumë e shpeshtë në gjuhën shqipe, si në diskursin e folur ashtu edhe në atë të shkruar, nuk është proces fjalëformues rishtar, pasi që dihet se paraqitja dhe veprimi i saj kushtëzohen nga rrethanat shoqërore e politike dhe kulturore të periudhës së caktuar historike. Prodhimtaria e tejmasshme e saj daton nga vitet e nëntëdhjeta të shekullit të kaluar dhe është pasojë e hapjes së Shqipërisë

ndaj botës, vendosjes së protektoratit ndërkombëtar dhe krijimit të realitetit të ri shoqëror e politik në Kosovën e pasluftës. Ajo është edhe rrjedhojë e proceseve shtetndërtuese dhe integritimeve globalizuese.

Trajtimi që u bëhet këtyre formimeve është në shpërputhje me vulltin, përhapjen dhe shtrirjen e dukurisë në diskursin e folur dhe të shkruar, si në përdorimet publike, ashtu edhe ato private të gjuhës shqipe.¹ Arsye shtesë për hulumtimin e

akronimeve në vazhdimësi janë edhe mospajtimet e autorëve rreth përkufizimit të tyre, burime të pakta për referencë, e mbi të gjitha, prodhimtaria e këtij procesi fjalëformues në shqipen e sotme. Këto arsye dhe paqëndrueshmëria e terminologjisë, ngatërresa e shkurtimeve me shkurtesat dhe përdorimi i tyre si terma sinonime, më kanë shtyrë ta hetojë këtë çështje në vazhdimësi dhe të përcaktohem për termin akronim, përkundër faktit që gjithnjë i parapëlqej termat e gurrës shqipe.

Korpusi dhe metodologjia

Për qëllimet e këtij artikulli, korpusi është vjelë nga mediat e shtypura dhe elektronike, përfshirë këtu programet e folura dhe shiritat lëvizëse gjatë periudhës 2009/2010. Përveç këtyre, një hulumtim është ndërmarrë nën udhëheqjen time me qëllim të vlerësimit të shkallës së njohjes së akronimeve nga publiku i gjerë, si dhe nga një grup i caktuar i popullatës. Hipoteza e hulumtimit se shtresëzimi i akronimeve në leksikonin e shqipes merr kohë dhe indikacionet e para të vërtetësisë që në fazën e përzgjedhjes së mostrës. Hezitimi i respondentëve për pjesëmarrje, edhe pse në kushte anonimiteti të plotë, linte hapësirë për përfundime paraprake.

Në një studim të mëhershëm, duke i trajtuar çështjet e përdorimit të akronimeve në gjuhën tonë, pata vënë në dukje disa rregullsi, por edhe shmangie, që hetoheshin në këtë fushë.² Ndërkaq, në një studim të mëvonshëm,³ qenë rishqyrtuar prejardhja e akronimeve, tipat, klasifikimi në lakime, çështjet e drejtshkrimit dhe të drejtshqiptimit, si dhe efektet e gjithmbarshme të përdorimit të tyre për lexueshmërinë, qartësinë dhe lehtësinë e transmetimit, përkatësisht të absorbimit të informacionit. Për këto arsye, çështjet teorike si dhe implikimet e tyre në praktikë që burojnë nga paqartësitë teorike nuk do të shqyrtohen në hollësi në këtë punim, mirëpo do të tërhiqen paralele dhe do të kundërvihen përfundimet sa herë që do të ketë përkime dhe dallime.

Rezultatet e hulumtimit - Denduria e përdorimit të akronimeve

Gjykuar nga të dhënat tona, ashtu siç patëm parashikuar, përdorimi i akronimeve po bëhet gjithnjë e më i dendur. Akronimet janë të pranishme në të gjitha gazetatat e përditshme që botohen në Kosovë e në Shqipëri. Numër i madh syresh hasen edhe në ueb faqet e institucioneve shtetërore. Ato, po ashtu, janë të pranishme në mediat elektronike, si në diskursin e folur, ashtu edhe në atë të shkruar. Në përdorim janë akronime të gurrës së huaj krahas atyre të gurrës vendore. Madje, disa syresh, edhe pse janë shqipëruar dhe kanë qenë në përdorim, tani janë shndërruar në **anakronime** duke u zëvendësuar plotësisht me barasvlerëset me burim të huaj (khs. MUP-i i Serbisë /MPB, ICO/ ZCN/ZNC). Mirëpo, duhet nënvizuar faktin se edhe akronime të tjera janë shndërruar në anakronime për shkaqe të arsyeshme (khs. **PSSP/ SRSG** > (shef i) **ICO-së**; **SHPK** > **PK**; **TMK** > **FSK**; etj.)

Në mediat e shtypura, akronimet paraqiten kudo: në kryetituj, tituj e mestituj, por edhe brenda artikujve. Dendurinë e përdorimit të akronimeve e dëshmojnë titujt në vijim:

*Sejdiu kërkon ndihmën e **NATO-s** për **FSK-në** (Zëri, i 18. 3. 2010)*

*Beqiri, kryetar i **GP** të **LDK-së** (Inforpress, 25. 4.)*

*Suhareka injoron udhëzimet e **MASHT-it**, vepron sipas **MAPL-it** (Koha Ditore, 5. 6.)*

***NATO-ja** e shqetësuar me praninë e **MUP-it** në veri (K.D. 25. 6.)*

***OEAK-u** dhe **USAID-i** arbitrazh për investimet e huaja (Kosova Sot, 15. 7.)*

***PD** sfidë **PS**, kërkon **SHISH** dhe buxhetin (Shekulli, 27. 7.)*

*Ligji i **SHISH-it** mbetet për shtator (Telegraf, 26. 7.)*

*Dekretet **PS** e **PD** e refuzuan Topin (Gazeta Shqip, 27. 7.)*

*Serbia nuk pranon marrëveshje me **BE-në** dhe **SHBA-në** (K. S., 13. 8.)*

Përveç në titujt, për motive të tërheqjes së vëmendjes së lexuesit dhe të ekonomizimit me hapësirë, akronimet përdoren dendur edhe brenda teksteve të artikujve të shtypit ditor. Për ilustrim po sjellim një shëmbetje nga shtypi ditor

ku vetëm brenda dy paragrafëve (me përsëritje) numërohen gjithsej dhjetë akronime:

Përgjegjësi i ZIP-it i KK-së...hapësirat janë dhënë në shfrytëzim përkohësisht me vendim të KK-së, pjesë e të cilit ka qenë edhe Mehmeti i LDK-së...

Shefi i ZIP-it i Komunës ka thënë se... me një vendim të KK-së, pjesë e të cilit ishte edhe A. Mehmeti i grupit opozitar të LDK-së, njëherësh shefi i GK të LDK-së në KK të Gjilanit. (K. D., 5. 6.).

Për hir të së vërtetës duhet thënë se, pos rasteve të izoluara, akronimet rregullisht përdoren të shoqëruara nga emërtimet e plota, gjë që është për t'u shënuar.

Drejtskrimi dhe shmangiet

Sa i përket drejtskrimit, derisa në vitin 2007 ishte e qartë se tipar dallues i akronimeve në gjuhën shqipe ishte shkrimi i tyre me shkronja të mëdha, si fazë e (para)fundit e procesit fjalëformues,⁴ dy akronime që i kemi regjistruar në shtypin ditor bien ndesh me këtë rregullsi. Bëhet fjalë për përdorimin e të dy radhëve të shkronjave për shkrimin e dyshkronjëshave: MSH dhe RrGGK.⁵ Po të përligjej kjo metodë e shkrimit të akronimeve, rrjedhojë do të ishte domosdoshmëria e rishqyrtimit të drejtskrimit të të gjithë akronimeve që përmbajnë dyshkronjësha (khs. ASHAK, ASHSH, BERZH, GJND, GJKK, KGJK, MSHP, SHBA, SHISH, SHIK, etj.).

Analiza e hollësishme e akronimeve në përdorim tregon se sot, krahasuar me periudhat referente 2003 dhe 2007, gjendja është më stabile në shumë aspekte. Kjo hetohet në drejtskrimin si dhe në përdorimin e trajtave rasore. Tani më shkrimi i akronimeve me vizë lidhëse që i ndan nga mbaresa rasore është shtresëzuar, me ndonjë shmangie, pothuaj në gjithë shtypin ditor me përjashtim të *Gazetës Express*, në të cilën për qëllim të njëjtë përdoret apostrofi, i cili herë-herë alternon me vizën lidhëse. Alternimi i apostrofit me vizën lidhëse, si dhe përdorimi ekskluziv i vizës lidhëse është shumë më i shpeshtë brenda teksteve të botuara në këtë gazetë, që dëshmon përcaktimin e paqartë të redaksisë, zbatimin jokonsekuent, por edhe lënien në dorë të

vendimmarrjes në duar të artikullshkruesve. Ja si duket kjo në gazetën e përmendur:

Kryesia e LDK'së dhe ajo e AAK'së kanë zbarkuar në Istog; Studimi i OSBE-së zbulon paragjykime në Maqedoni; BE-ja në rrezik (4.4.); Të pabindurit e MPJ'së; Istogu pret KQZ'në; Akuza për Drejtorin e QKUK'së (14.4.)

(Mestitull): Reagim i AKR'së; (brenda tekstit): ... se AKR'ja është një subjekt politik... për të cilat Prezidenti i AKR-së shpëmbon kohën... (5.3.); Udhëtimi i baroneshës Ashton...një përpjekje të re të BE'së dhe SHBA'së... Sekretari i përgjithshëm i OKB-së... ka njoftuar OKB-ja... (28.3);..mbështetjen e plotë nga SHBA'së (sic!)...nga përfaqësuesi i OKB'së (15.4.) ... Kandidati i LDK'së është i hapur...nga AKR-ja tha se... jo për udhëheqësin e TPK-së...duke folur në emër të LDD-së...PDK-ja e ka shqyrtuar këtë raport... (5.5.).

Ndonëse shkrimi me vizë lidhëse i mbaresave rasore të emrave (kurse akronimet janë emra dhe kryejnë gjithë funksionet sintaksore që kryhen nga emrat dhe grupet emërore) bie ndesh me rregullat e drejtskrimit të gjuhës shqipe, kujtojmë se ajo në këtë fazë është e arsyeshme pasi që i shenjon formimet akronimike dhe sinjalizon tiparet specifike të këtij lloji të veçantë kompozitash,⁶ pra të kompozitave të të shkurtuara.⁷ Kjo metodë megjithatë, për gjykimin tim, është zgjidhje më e drejtë se përdorimi i trajtës së pashquar.⁸ Nga ana tjetër, kujtoj se nuk duhet të përjashtohet mundësia që përngjitja të ndodhë në një fazë në të ardhmen. Kjo ka ndodhur në gjuhën angleze, pasi që mbaresa e shumësit është përngjitur pas rënien së apostrofit dhe të vizës lidhëse për shenjim të trajtës së shumësit (khs. 1980's: 1980s dhe CD-s: CDs), kurse apostrofi ka mbetur në përdorim vetëm për shenjim të rasës gjinore.

Meqë u përmend shumësi, vlen të theksohet se trajta e shumësit si temë motivuese e akronimeve as sot nuk duket prodhimtare. Megjithëse ka luhatur në përdorimin e formimeve të tilla herë në trajtën e njëjësit, e më rrallë në atë të shumësit, numri i tyre është fare i paktë. Përveç akronimeve që i patëm regjistruar më herët tani kanë dalë në shesh vetëm edhe dy

akronime të tjera në trajtë të shumësit: **NSH-të** dhe **OVL-të**.

Një çështje tjetër që buron nga analiza e akronimeve në diskursin e folur dhe të shkruar të gjuhës shqipe e që duhet të vihet në pah është shquarsia. Mbështetur në të dhënat që burojnë nga hulumtimi ynë, trajta e shquar e rasës emërore ende nuk është shtresëzuar. Marrë në përgjithësi, ajo diktohet nga politika e redaksive përkatëse, mirëpo shmangiet tregojnë se përgjegjësia bie edhe mbi artikullshkruerit. Po të analizohen titujt e gazetave të të njëjtës datë (26 korrik 2010), lehtë bien në sy luhatjet mes të shquarës dhe të pashquarës së emërores: **PS** vendos mbi **SHISH** (Metropol); **PD** sfidë **PS**, kërkon **SHISH** dhe buxhetin (Shekulli); **LSI-ja** qëndrim parimor (Integrimi); ... **PS** urdhër deputetëve të mos mungojnë (Standard); **MPJ** pa strategji por optimiste (Lajm); **BQK** flet (Infopress).

Në parim, gazetatat “Koha Ditore” dhe “Kosova Sot”, pos disa shmangieve, akronimet në rasën emërore i përdorin në trajtë të shquar (khs. **UÇK-ja**, **BQE-ja**, **PE-ja**, **FFK-ja**, por **KE** - K.D. 3.5.); **PTK-ja** dhe **ART-ja**, **MSH-ja**, **AKP-ja** - K. S. 9.7.). Nga ana tjetër “Zëri” dhe “Gazeta Express”, pos disa përjashtimeve, emëroren e paraqesin në trajtë të pashquar (khs. **BE**, **PD** – Zëri; **KMSHK**, **SHBA**, **BP**, por **KEK’u** – Express).

Akronimet në diskursin e folur – përditshmëri

Përkundër rekomandimeve të gjuhëtarëve për përdorim ekskluziv të akronimeve në diskursin e

shkruar, duke përjashtuar nga kjo frymorët, hulumtimi ynë tregon se diskursi i folur, po ashtu shfaq shtimin e dendurisë së akronimeve dhe implikimet e ndikimeve të huaja. Ato po bëhen përditshmëri në stacionet tona televizive.

KTV: ...gjë-në-dë-ja rast për të dëshmuar ndasitë e **bë-e-s**; *Ekuidistanca e ai-si-o-s...*; *Mbyllet në u-pë hapet në a-a-bë* (19.7) *Pse përfaqësuesi special i o-kë-bë-ve nuk e anuloi* (22.7) ... *kishte sulmuar një ti-vi stacion...* (23.7)...*në reagimin e o-vë-lë-së së u-çë-kë-s...* (28.7) *bë-e-ja...?* (16.8.) *xhi-pi-es-i* (21.8)

RTK: kryesisë së lë-dë-dë-s; .. vendimi i gjë-në-dë-s; ...shefi i ai-si-o-s... (19.7.)

TV21: ...mendimi i më-pë-jë-s pas vendimit të gjë-në-dë-s (13.7.);...*u kthye nga shë-bë-a-t; a-a-kë kritikon qeverinë...* (26.7); *a-e-zhe-ja; berzh-i; fë-së-bë-kë* fajëson...;...*irritojnë shë-bë-a-në* (21.8)

ALSAT: Yjet e en-bi-ei spektakël...

Klan Kosova : ...zyrtar i map (29.8.)

Sa njihen akronimet nga publiku?

Anketimi ynë dëshmoi se akronimet që përdoren për një kohë relativisht të gjatë identifikohen në përqindje më të lartë nga publiku, ndërkaq të tjerat që janë formuar rishtas dhe nuk kanë arritur të shtresëzohen, nuk identifikohen me saktësi as nga punonjësit e institucioneve përkatëse shtetërore. Kjo ilustron me tabelën në vijim:

Gjithsej akronime në pyetësor 150	Numri i akronimeve të identifikuar	Përqindja e akronimeve të identifikuar	Shkalla e njohjes së akronimeve
	7	4.6%	50% - 92%
	12	8%	28% - 46%
	14	9.3%	10% - 24%
	40	26.6%	2% - 8%
Të paignifikuar	79	52.6%	0%

Tabela 1. Shkalla e njohjes së akronimeve

Sikundër shihet nga tabela 1, nga 150 akronime të radhitur në pyetësor, mbi 50% nuk njihen fare nga respondentët, kurse gjysma tjetër identifikohen saktë prej 2%-92% të respondentëve. Kjo nuk ka si të mos na kujtojë video incizimin e intervistës me qytetarë dhe përgjigjet e tyre në pyetjen: 'A është më mirë të jesh HIV pozitiv ose negativ?' ku qytetarët gjejnë arsye të llojndryshme të argumentojnë pse është më mirë të jesh 'pozitiv'.⁹

Në vend të përfundimit

Duke i përmbledhur dhe duke i sintetizuar të dhënat e hulumtimit dhe duke i krahasuar me ato të studimeve të mëhershme, del se hipotezat tona po dëshmohen të sakta.

- Prirja e gjuhës shqipe për formimin e akronimeve dhe inicializmave e alfabetizmave të reja dhe denduria e përdorimit të tyre është në rritje të vazhdueshme si në diskursin e folur ashtu edhe në atë të shkruar;
- Dukuria e përdorimit të akronimeve pa u shoqëruar nga emërtimet e plota është në rënie në diskursin e shkruar, por në rritje në atë të folur;
- Prirja për formimin e akronimeve sinonime po ashtu po vazhdon (BE/ BQE; KB/ OKB/ UN; TND/ TPI; OJQ / NGO; FYROM / IRM / IRJM), e së bashku me të po paraqiten edhe homografet dhe homofonet akronimike.
- Dukuria e akronimeve homonime po ashtu po shënon rritje (AAK, AK, BE, IAP, KB, KK, KPJ, PD, PK,...).
- Mungesa e burimeve për referencë, krahas mungesës së politikave të qarta redaktoriale dhe moskonsekuençës së artikullshkruesve, rezultojnë me shmangie dhe luhajtje në drejtshkrimin dhe drejtshqiptimin e akronimeve.
- Një numër i madh akronimesh nuk njihen nga publiku i gjerë, madje as nga grupe të caktuara të publikut.

Së këndejmi, shtrohet kërkesa e ngutshme për qëmtim dhe regjistrim sistematik të gjithë akronimeve që përdoren në të gjitha sferat e shoqërisë në mbarë arealin gjuhësor të shqipes. Kjo do të shpinte në hartimin dhe botimin e burimeve për referencë, si në formë elektronike ashtu edhe në formë të shtypur. Burime të tilla do ta mundësonin mbajtjen e hapit me vullin e zhvillimeve në këtë fushë si dhe do t'u jepnin dorë gjithë atyre që mëtojnë ti krijojnë, atyre që i përdorin ditë për ditë, qoftë duke i shkruar, qoftë duke i shqiptuar, qoftë duke përkthyer në shqipe dhe nga shqipja, qoftë duke i ndeshur ato në tekste llojesh të ndryshme, shumë shpesh të shtrënguar t'i zbërthejnë ashtu si dinë e munden, mbase jo kurdoherë ashtu si do të duhej.

Poshtëshënimet

¹ Trajtim i sipërfaqshëm dhe aspak e fare pak hapësirë u kushtohet këtyre formimeve në tekste të leksikologjisë, gramatika, dhe fjalorë të gjuhës shqipe krahasuar me prodhimtarinë e procesit fjalëformues.

² Shykrane Gërmizaj, *Përdorimi i akronimeve në gjuhën shqipe*, në Kulturë e gjuhës 1, Shoqata e Gjuhës Shqipe e Kosovës, Prishtinë, 2003, f. 79-87 dhe në Anglishtja dhe shqipja – Përfaqje e kundërvënies, Prishtinë 2009, f. 153-166.

³ Shykrane Gërmizaj, *Formimet akronimike në gjuhën shqipe*, Seminari XXVII Ndërkombëtar i Gjuhës, Letërsisë dhe Kulturës Shqiptare, Prishtinë, 2007, f. 241-258.

⁴ Në përgjithësi konsiderohet se akronimet së pari formohen si shkurtime me shkronjat nistore që ndahen me pikë (p.sh. K.E.K.). Duke u shtrirë dhe duke u shtuar denduria e përdorimit të akronimit të caktuar, pikat bien (KEK), kurse shkronjat e mëdha mund të zëvendësohen me të vogla pas depërtimit të akronimit në shtresën e përgjithshme të leksikut (khs. Radio Detecting And Ranging : R.A.D.A.R. : RADAR: radar)

⁵ Në vitin 2007 po ashtu patëm hetuar prirje të përdorimit të dy radhëve shkronjash si p.sh. BprAL por ky tani më është shndërruar në anakronim.

⁶ Grup autorësh, *Gramatika e gjuhës shqipe I*, ASHRSH, Tiranë, 1995, f. 74-75

⁷ Mehmet Çeliku e të tjerët, *Gramatika praktike e gjuhës shqipe*, Tiranë, 2004, f. 360-361

⁸ Ta kujtojmë faktin se emrat personalë të burimit të huaj në shtypin ditor shpesh përdoren pa mbaresa rasore.

⁹ www.youtube.com/watch?v=pHHJWM32iUY

¹ Elsie Robert, *Histori e letërsisë shqipe*, Tiranë 1997, f. XII.

¹ Gazeta, "*Bashkimi*", nr. 241/11740, e premte 7 tetor 1983. f. 1 – 2.

¹ Kacoruh, Naxhi, *Gjorokastra e festivaleve*. Albin, 2000, f. 7.

¹ Gazeta "*Shekulli*," 14 shtator 2009, f. 11.

¹ Gazeta "*Panorama*", 12 tetor 2001, f. 14.

¹ Gazeta "*Festivali*", e enje 6 tetor 1983, f. 2.

¹ Gazeta "*Bashkimi*" nr. 240(8956e diel 7 tetor), f. 1.

¹ Gazeta "*Drita*", nr. 47,(670) 14 tetor 1973, f. 1.

¹ Gazeta "*Zëri i Popullit*", nr. 250(12561), e hënë 17 tetor 1988. f. 4

¹ Gazeta "*Festivali*", e hënë 8 tetor 1973, 1.

¹ Gazeta "*Bashkimi*", e shtunë, 7 tetor 1978, f. 1.

¹ Gazeta "*Festivali*", 12 tetor f. 2.

* Festivali Folkorik i vitit 1983 filloi më 6 tetor , në atë festival morën pjesë 1 700 festivalist.

¹ Gazeta "*Zëri i Popullit*", nr. 244/9417, e martë 10 tetor 1978. "*Det me këngë e mal me valle*".

¹ Gazeta "*Festivali*", nr. 7, 12 tetor 1978, f. 2.

¹ Gazeta "*Bashkimi*", nr. 246(10 527) e mërkurë 11 tetor 1978, f. 1, 2.

¹ Gazeta "*Festivali*", nr. 8, e premte 13 tetor 1978, f. 4.

¹ Gazeta "*Zëri i Popullit*", 12 tetor 1983, Xhevair Spahiu, "*Art i jetës art i njerëzimit*" f. 1 – 3.

¹ Gazeta "*Festivali*", nr. 3, e shtunë 8 tetor 1983.

¹ Gazeta "*Bashkimi*", 8 tetor 1983, f. 4.

¹ Gazeta "*Zëri i Popullit*", nr. 246(12 557), e enjte 14 tetor, f., 3.

¹ Gazeta "*Festivali*" nr. 6 11 tetor 1988, f. 4.

¹ Gazeta "*Festivali*", nr. 4, e diel 8 tetor 1988, f. 4.

¹ Gazeta, "*Festavili*", nr. 5, e hënë, 10 tetor, 1988, f. 4.

¹ Po aty.

¹ Gazeta "*Fest – Folk 2009*", nr. 6, 29 shtator 2009, f. 1.

¹ Gazeta "*Koha Jonë*", 20shtator 2000, f. 26.

¹ Gazeta "*Fest – Folk 2009*", nr. 4, 27 shtator 2009, f. 1.

¹ Gazeta "*Fest – Folk 2009*", e hënë 20 shtator 2009, f. 2.

¹ Gazeta "*Fest – Folk 2009*", nr. 5, 28 shtator 2009, f.1.